

Dumitru ICHIM

MEMORIILE UNEI CAPRE

1. DESPRE RISCUL CONȘTIINȚEI DE CAPRĂ

Pentru a ajunge la conștiința de capră și a evita capcanele filosofiei care dacă nu te fac să-ți pui mâinile în cap, că de la mirare începe filosofia, trebuie, după logica oricărui avocat, să definești precis termenii. Deci prin capră conform dicționarului mă lepăd de orice asemănare cu capra de tăiat lemne pentru că e o mincinoasă pretinzând că „taie lemne” ,

când de fapt stă ca o proastă cu cracii în pământ, iar pe bietul proletar silvic îl ia toți dracii până termină pe spinarea ei de tăiat butucul cu hierăstrău. Nu se zice „fierăstrău” pentru că nu vine din franțuzescul „ferestrasion”, ci conform tomului de DEXICHIM își are originea pe la Valea Uzului când un tăietor de lemne de pe Boiște mergând prin codrii Vlăsiei și-a scăpat instrumentul în heleșteul unde a vrut să pescuiască de i-a rămas numele de Lacul Herăstrău până în zilele noastre.

Ideea de a scrie niște prolegomene la memoriile unei capre m-a mâncat de mulți ani de zile. „Măi, părinte, mi-a zis Mitică, președintele de la «Câmpul Românesc», apucă-te și-ți scrie memoriile. Cine mai citește poezie în zilele astea? Dar matale ai cunoscut aproape toate personalitățile noastre din America și ai fost director al «Săptămânii Internaționale» o viață de om.”. Și anii au trecut și aș fi uitat de un asemenea plan propus. Memoriile le scriu, i-am răspuns lui Mitică, cei care, precum Ecleziastul, suflă a pagubă în strachină, oameni mari, de ăia care știu să se fâsâie ca un cauciuc plictisit de deșertăciunile lumii, sau unul care în loc să se certe cu doamna babă se apucă să scrie, pentru buna liniște a locatarilor de la vilă, nu un pârlit de popă ca mine despre care popii se leapădă de mine împingându-mă în strana celor bântuiți de duhul poeticesc.

Și aș fi uitat de toate, petrecându-mi restul tinereții printre mâte și sonete, dacă nu intervenea Simona. Ei, na! Cum care Simona? Păi cine nu cunoaște în toată comunitatea noastră pe Simona Russu de la „Classic Beauty” care e atât de meșteră că și mie, care folosesc chelia în scopuri romantice, a lună plină, mi-a promis că mă tunde cum vreau eu. Eu aș fi vrut să mi-l aranjeze vâlvoi, *young and restless*, dar unde nu-i nici Dumnezeu nu cere. „Ăra, părințelul nostru drag, dar ai ajuns mai rău decât Karl Marx, cu bărboiul cât măturoiul!” O frizeriță, una de meserie precum Simona, se pricepe la bărbile filosofilor așa cum eu mă descurc printre scrierile Sfinților Părinți.

„L-au molărit!”, cum zic bănățenii, cu mult înainte să se ajungă la „Das Kapital”. Vine Crăciunul, păi se poate, părinte? Ciufulit ca barză la protest! Diseară, după ce virusul se mai ostoieie oleacă, îl trimit pe Ștefan să te ia și să te aducă la noi. Sau vine fratele Daniel, sau fratele Marcel, sau sora...” În gândul meu, uite că și Simona, pe care o numeam stareța bisericii noastre ne-a părăsit și a plecat din lume cu frații și surorile! Da', de unde?! Gluma e glumă, și guma e guma! Tocmai Simona?! Sincer să fiu, îmi lăsasem barba să se sălbăticească pentru că oamenii cred că ești mai bătrân, lucru mai greu de realizat când inima e mereu pusă pe năzdrăvăni și-ți mai dă și câte-un ghiont

de șugubețenii. Și am acceptat și jignirea de... om bătrân pentru că ea aduce și *package*-ul de om diștept, mai ales când toată viața ți-ai văzut lungul nasului de om prost.

O paranteză. Teoria sandwich. Spui omului un lucru bun despre el. Apoi ce te doare într-o înjurătură voalată și cu gust de iod sau altă spurcăciune, și apoi îl lauzi cu ceva. În final, nu s-a prins și a-nghițit gălușca. Pananteză închisă. Am plecat după capre și am rămas cu barba nepieptănată! Dar să termin cu paremiile începătoare. Mă așez în scaunul de la frizăria „Classic Beauty”. Crescuse mustața mai mare ca a lui Nietzsche, iar barba ajunsese ca a lui Darwin. Colega lui Simona îi propune să mi-o facă precum cea a lui Ștefan, soțului Simonei, care e pe lângă 50, și pe care mi-o luasem ca model data trecută. Trebuia să merg la „Săptămâna Internațională” de la Hamilton. Să fiu fercheș. Mă sună Florin U. , pictor. Deși programul era supra încărcat , în fiecare seară trei conferințe, mese rotunde, excursii la Niagara, St. Jacob și împrejurimi, expoziții de pictură și carte veche, spectacol cu ritualurile dacice ale Liei Lungu din România, etc. , Florin insistă. În perioada aceasta caprină alerg de la bucătărie, la aeroport, vezi unde-i cazezi pe ăia din Maramureș și de la Cluj, piscina să fie curată, s-a anunțat un grup folcloric, unde găsești o fereastră pentru că toți vor vineri seara în special cei din Montreal și Ottawa, deci renunț la demnitatea de capră din seminția voievodală de Capra Ibex și ca un ied alerg în toate părțile să nu facem de râs o tradiție de aproape 50 de ani pe continentul american și totul să iasă perfect până în pânzele albe ale nostalgiei.

Și totuși există riscurile conștiinței veritabilei capre. Nu e prima oară când lupul s-a lins degeaba pe buze gândindu-se la cărnita mea cu care s-ar fi putut ghiftui „Lupul cel Voinic și merele de aur”! A început cu un fel de „mită”.

- Părinte, îți fac o copertă gratuit la orice carte vrei. Am făcut vreo șapte pentru cei de la „Humanitas”, mă momește Florin. Eu auzind de „Humanitas” ciulesc urechile:

- How much? mă sclifosesc eu pe englezește pentru că Florin era din Toronto și engleza este o limbă de comerț. Văzusem într-o fotografie din Bărăgan un țăran și-a pus moșia de vânzare cu: „For Seil!”

- Frai, părinte, că ești bun ca pâinea caldă!, zise lingușitor. Eu când aud de „gratuit” mă uit în toate părțile să văd de unde-mi vine lovitura. Cele mai scumpe lucruri sunt cele pe care scrie „free”. Iau niște tămâie și-i dau pe la nas conștiinței de capră Ibex, care strâmbă din nas, dar o conving cu o fabulă celebră din La Fontaine.

Trece „Săptămâna Internațională” și mă trezesc pe email cu coperta. Lucram de ani și ani de zile la ceva care credeam eu că ar fi unic în literatura română. O „epopee” sumeriană de peste 600 de pagini „Așa-i cânta îndrăgostitul din Sumer”, o iubire de la Euftrat între un scrib, pe tăblițe de pământ, și zeița Ninlil și invers. Îi dau un telefon:

- Florine, ești genial! Coperta e o minune! Singura obiecțiune e portretul de pe pagina a patra. Pe mine ori mă faci așa cum sunt cu bărboiul cât măturoiul, ori pui poza de pe la 20 și ceva de ani după care se aprind emoticoanele pe facebook cu inimi cât roata de la tractor.

- Ești modest, părinte! Ți-am făcut un portret care va face carieră, un portret în viziune proprie.

- Scuză-mă, dar mie bărbuța asta îmi amintește de cineva. Nu e Coșbuc, nu e nici Lenin, seamănă totuși cu cineva, o figură cunoscută.

Și cum orice minune nu durează mai mult decât trei zile mă trezesc că-mi scrie „Editura Eikon”, unde era manuscrisul:

- Părinte, coperta nu o putem folosi pentru că e un tablou celebru al unui neamț (nu era Alzeihmer!) și trebuie să-i cerem încuviințarea/plata de copyright. Avea un nume ca boala aia a caprelor bătrâne care tot uită de mână până la gură. Și am uitat și eu că doar și uitarea e scrisă-n legile căprești.

După vreo două zi aflu că nu pot folosi nici pagina a patra. Drăguțule, Doamne! Era „Autoportretul” lui... van Gogh ! Și normal că avea copyright! Vai, cum am putut să mă fac de râs în fața lui Valentin Ajder și Vasile Dâncu de la Cluj! Ce or fi crezut despre mine?! Păi tocmai de Vincent van Gogh să nu fi auzit?! Și mai ales de „Autoportret”! Chiar că-mi venea să-mi tai nu o ureche, ci pe amândouă!

2. DESPRE CONȘTIINȚA DE CAPRĂ ȘI CRITICA TRACȚIUNII PURE

Deci, să fim clari! Una este capra obișnuită, precum cele ale Irinucăi din Broșteni, și alta este cea căreia îi scriu memoriile. Din surse demne de încredințare chiar și acelea ori cât de râioase erau, dar coada tot sus o țineau. Un merit care lipsește cu desăvârșire gloatelor, the mob, pe care le mâni spre abator, gloatele behăitoare, cele mai periculoase din întreaga demonologie a conștiinței de capră. Immanuel Kant nu a reușit să termine „Critica Rațiunii Pure” și lucra la tomul al doilea al „Criticii Tracțiunii Pure”. Spunea neamțul că nimic nu-l impresionase mai mult decât cerul înstelat și conștiința de capră din om. Între „rațiune” și „tracțiune”, din punct de vedere al conștiinței de

capră, există un singur pas, unul hotărâtor: ori ajungi în poala lui Avraam, ori de pe marginea prăpastiei, un pas înainte, tot înainte...până te trezești pe grătarul lui Scaraoțchi. Dar să intrăm în subiect. Sociologii împart lumea, după un cântec hegelian, în trei: teză, antiteză, sinteză:

1. Teza. Societatea de tracțiune, plastilina, cu care îi place Copitatului luciferic să se joace în manipularea lumii, prostimea blagoslovită în jug, recunoscătoare pentru fiecare bici.

2. Antiteza. Societatea de reacțiune este cea care ia fiecare teză, o scutură bine, îi dă o notă de trecere, întrecere sau de petrecere. Aceștia sunt reacționarii, capitaliștii, dușmanii poporului de capre, cei care promovează capra nova.

3. Sinteza la care adăugăm viteza. Societatea de atracție. Aici să fim cu mare atenție. Este oștirea elitelor, sinteza cuantică atrasă de metafizicul caprelor Ibex, nu râioasele lui Creangă, atracția venind de la „locuri cu verdeață”, unde nu este durere, nici întristare, nici suspin, visătorii, poeții și, mai ales, jucătorii de șah, sau de ayatolah. La examen, teza lui Darwin a fost că membrul se adaptează evoluției prin mutații, ca la șah. Peștele nemaivând apă se face salamandră. Salamandrei nu-i mai plac muștele și vrea să pască. Simplu. Se duce la *Stock Exchange* și joacă pe investițiile în potențialul Bombardier Girafa. Pierde și rămâne numai la mutația nenorocită de capră. Datorită inflației vegetalele devin tot mai scumpe. Bietele capre, acum privesc cu invidie la girafe cum li s-a lungit gâtul că acum pasc cele mai dulci frunze din vârful copacului, iar ele trebuie să se resemneze cu „the missing link”. Dar credeți că ele sunt fraiere? Numai capra și cu românul s-au născut poeți, nu vă spune nimic? Darwin a căpătat un „f” pe teza lui. „F” în engleză nu e ce credeți voi păcătoșilor, că numai la prostii vi-e gândul, ci este nota ce-ți spune clar, „f” pentru *failed*, adică ai căzut la examen.

Care e teza voastră? Ce credeți? Nu e o nedreptate ca girafei să i se aplice principiul evoluției, în întregime, ba și mai mult, să fie îmbrăcată și cu haină piestriță ca a alesului Iosif, iar caprei, care toată viața se cațără pe toate gardurile și stâncile, să nu i se lungească gâtul deloc măcar o centimă? De ce legea lui Peter nu se potrivește și lui Paul? Unde e „the missing link”? Credeți că l-o fi mâncat vreun câine? Noi am accepta că omul se trage din maimuță, dar maimuța având copyright pe patent ne râde în nas: „*Dar mai lăsați-ne în pace! Cu ce am greșit să îndurăm o asemenea batjocură? Auzi, că am fi putut degenera până în turmă de oameni!*”. Dintre toate animalele ca origine a omului tot capra rămâne. Medicii spun că ar fi porcul din mai multe motive! Să fim serioși, pe cuvânt că sunt plauzibile ca behaviour! Mai mult chiar, transplantul organelor de la porc la om au dat rezultate uluitoare. Apologetii fraternităților porcine nici nu vor să audă de originea din maimuță. Ce? Dai limba română peste cap? Cum să spui, în limba vechilor cazanii, că m-am îmbătat ca o maimuță, când de fapt m-am îmbătat ca un porc? Păi se poate? Păi, nu!

Originile omului trebuie scrise de un om care știe arheologia inimii, cel care sapă în mina sentimentelor până găsește aurul iubirii! Un poet, compozitor, sau artist își începe opera acolo unde ai scăpat de cuvânt și definiții, acolo unde începe acel ceva, un ecou al luminii. Omul începe unde sfârșește, omul moare în brațele învierii pentru că omul este iubire și povestea de dragoste a luminii.

Dar să ne întoarcem la caprele noastre. Ce am eu cu ele? Ca să afle ce mănâncă omul nu intri prin ușa din față că atunci poftitul la masă niciodată nu-i acasă, ci intri prin ușa din dos a unei porecle. Bunicul era foarte mândru când era poreclit „Țapul de la Păgubeni”. Era demnitatea lui de a fi și a se conforta drep. drept. Trecuse de 80 și pentru el cârja era un fel de sceptru. Pleca de la Păgubeni, trecea podul peste Troțuș, și după aproape 15-20 de km ajungea la piață, drept și cu cârja pe braț, în semn de

onoare. Ichimeștii erau firi domoale, modelați de fluier și apusuri blânde ca o vioară oprindu-se în planare de pajură pe ultimele note, dar cei din neamul lui Camară erau iuți în tot ce făceau, că piperul e bun și în mămăligă! Nu era mândria, care e un păcat, a butoiului gol ci mândria de a fi demn și orice îmbrățișare dăruită te făcea să te simți bine în brațele celui care știe să îmbrățișeze. De aici ura celor mici care îl porecleau „Țapul”. Ideea cu capra mi-a venit de la Christofor care m-a purtat prin toți Munții Stâncoși din British Columbia. Mai precis, Chris și cu Victorița sunt alpiniști de meserie. Nu a rămas, dom'le, un munte în Canada și America pe care să nu se cațăre. Ba s-au dus și prin Africa.

Îmi zice Chris: „*Hai, tată să facem o călătorie prin munți.*” Nu am așteptat a doua oară invitația și m-am suit în avion: Kitchener, Ontario până în Calgary, Alberta unde mă aștepta. Am mers toată noaptea până am ajuns la un hotel din provincia British Columbia! Dimineața când m-am uitat pe geam - minune! Până la cer Munții Stâncoși... până la 5000 de metri. Cât a durat vacanța am terminat de scris o carte - ziua și poezia! Vacanța, vorba e! Dacă știam că e așa de bine ca pensionar mă pensionam imediat după facultate.

În fine, ce m-a cutremurat prin frumusețe au fost munții. Jos pădurile de foioase, apoi la etaj coniferele, apoi ici colo vreun pin, puțină iarbă și piatra cu diferite culori după poziția soarelui. Dar ce m-ancutremurat a fost să vezi tocmai acolo sus, cu un echilibru perfect, caprele negre, mari cât o unghie când le priveai de jos. La poalele muntelui erau poieni cu multă vegetație și iarbă de păscut berechet. Ce le făcea să se cațăre după câteva fire de iarbă pe stânci atât de periculoase? Nu era cărare și ele executau acest balet de circ, trapez fără pânză, cu eleganță de pasăre care dacă ar fi greșit un pas ar fi deschis aripile și ar fi plutit peste genuni. Zile întregi le-am urmărit ca niște ciudățenii ale naturii. L-aș fi îmbrățișat pe Darwin ca pe cea mai robinsonică arătare dacă ar fi putut să-mi dezbunghe această taină a muntelui încheiat în veston de piatră până la ultimul nasture.

3. DESPRE DUBILE KANTIENE ȘI REGÂNDIREA CONCEPTULUI DE CAPRĂ DIN "CRITICA TRACȚIUNII PURE".

Lumea ar fi fost cu totul alta, în ziua de azi, dacă nu ar fi existat Descart și capra neagră. Bun și raționalismul, dar să nu exagerăm. Ce te-ai face dacă Polisul ar fi

condus de poeți? Avea dreptate Platon. Om gospodar! Lumea a ajuns unde a ajuns din cauza unui virus de logică, a unui „Dubito ergo cogito” care a lăsat căruța fără „tracțiunea pură”. L-a mirosit de nuanța de sofism, peste vale, peste deal și peste veac, Jose Ortega y Gasset. Îl lua peste picior: Ei, și ce dacă ai ajuns la „cogito”, ce legătură are cu „sum”? „Cogito” te face „cugetător” și atât. Dacă Descartes ar fi deschis larg porțile lui „cogito ergo amo” altfel ar fi arătat lumea luminată de rațiunea inimii. Am încercat, cu fratele Charles, să înțelegem mașinăria aceasta biologică în „tracțiunea pură”, să găsim o explicație de ce „Capra Ibex” este atât de neagră că pe noi evoluționiștii ne-a lăsat cu gura căscată. Charles a ales girafa, iar mie mi-a lăsat capra să rezolv ecuația cu „the missing link” și în loc să facă be-he-he la mine, până la urmă am făcut eu be-he-he la ea, cu toată reverența datorată unei surori mai mare, mai înțeleaptă și mai smerită decât mine. Ce m-aș fi mândrit eu la un sinod ecumenic rezolvând, prin revelarea secretului de capră, problema liberului arbitru, a răului și al morții! Problema căderii lui Satan nu mă interesează pentru că a căzut din prostie. Degeaba sataniștii revendică simbolul țapului ca semn turistic.

Și acum să vă văd cum rezolvați problema pe care mi-a pus-o muntele și capra, ca pe o temă de rezolvat acasă, când Chris cu tribul lui, că dacă nu s-ar înmulți *ichimii* ar rămâne lumea sterilă, m-a adăugat clanului de alpiniști rătăcind prin Munții Stâncoși ai Canadei.

Plecasem de la cabana din Jaspers, Alberta, pe malul unei ape care a rămas cu semnătura Creatorului în superbul ei misterios de turcoază. M-am mirat de ce toate apele limpezi ca ochiul de păstrăv îndrăgost are culoarea verde-verzuie-albăstriu? Cineva mi-a explicat că la începutul lumii pe când ghețarii mergeau în căutarea Creatorului care uitase să le dea o hartă turistică lăsându-i de capul lor au luat și niște roci colorate ca să scrie, precum în basmul bunicii, locul de unde au plecat. Praful acela de piatră neprețuită prin eroziune s-a depozitat în fundul lacurilor și al râurilor. Am băgat mâna în apă să mă conving și deși era limpede ca lumina pietrificată a cristalului, plușurile adânci rămăneau nepăsătoare fluierelor fluide ale valurilor, vesele de piatră, vesele de cer! Demult nu mai mirosisem cetina de brad, sau de pin și inima sângera de dorul pădurilor de acasă, de la Valea Uzului până sus la vârful sacru al Nemirei. Părea că ești într-o catedrală cu strănile pline de păsări și cu vitralii deasupra fiecărui naos și pronaos de conifere. Acasă vedeai cu ochiul minții urmele dacilor, aici pe cele ale indienilor, nativilor, exterminați fie prin război, fie prin tratate de pace viclene, mai periculoase decât moartea de boli venerice pe care le-a adus omul alb împreună cu „focul viu”, alcoolul, dhuri demonice necunoscute acestor oameni curați la suflet precum lacrimile de tămâie ale brazilor din cufarul de sus de sub streășina albastră a cerului.

Ajunsesem cu Chris și cu copiii într-o poiană de lângă munte prin care nu se găsea nici urmă de om sau de fiară, ci cât vedeai cu ochii un covor albastru de afine. Ce bucurie pe copii! Până când și faimoasa mea pălărie a fost împodobită cu crenguțe pline de afine. Copiii își vedeau de ale lor și eu cu Chris admiram această lume care încă mai mirosea ca hainele lui Dumnezeu. Și am ajuns din nou la capră. Cum spuneam mai sus, la poalele muntelui era vegetație sălbatică din abundență, dar dacă puneai mână streășină la ochi, sus, acolo sus de tot vedeai ca o ortografie de corectare a muntelui tăiat în piatră â-urile mișcătoare, litere vii și regale ale munților care încă își mai păstrează inaccesibilul sacralității. Și acum am ajuns unde fratele Charles m-a părăsit la jumătatea de drum. De ce acest risc pentru biata viețuitoare care asemeni dragostei nu cade niciodată? Și taina tainelor constă în aceea că nu există nicio băătură sau mâncare care să aibă gustul metaforelor crescute pe poalele de jos ale veșmintelor

dumnezeiești. Și caprele acestea se hrănesc cu metafore! Un fir aici, altul deasupra altei genuni că nu știi unde să cauți tâlcuirea. Metafora cerului, a pietrei, a dumnezeiescului e foarte rară dar are adâncimile sfinte ale libertății, fir de iarbă crescută din clorofilă de trăznet, mângâiere de cer și halucinații dospite din nor și din cercuri de vultur. Genele lui Dumnezeu, cele cu care închide ochii în nespusa lui dragoste, au acest gust al metaforei mult căutată de viețuitoarea care știe că zeii erau proști că nu cunoșteau decât siropoasa ambrozie și nu băutura de a suga cu un pai din singurătatea de lumină a soarelui, lumină de vin nou din ziua a opta a Noului Ierusalim. Ei, și ce dacă dezamăgesc pe cititorul leneș care nu înțelege că această iarbă a cerului, iarba metaforei șoptită de munte pe sub porțile veacurilor, merită riscul de a pierde visul de burghez îngrășat cu mititei și poșircă ieftină? A te hrăni cu metafora pe care capra ne-o dă ca pildă, a bea pe furiș exact din potirul preferat de Dumnezeu, a fi liber, înțelegeți voi? A fi liber înseamnă îndumnezeirea omului, iarba fiarelor, iarba împărăției cerului din noi. A fi liber înseamnă nimic și este totul, este iubirea. E sângele ei care pulsează pe sub penele vulturului, a fi om până în vârful aripei. Că pene are și curcanul, rațele și găinile, dar marea metaforă a lui Dumnezeu nu e aripa, ci zborul. Era fabula ca prototip al omului „modern”. Cică un Vântură Lume de care nu se alesese nimic a atras mila lui Dumnezeu, să-l facă om ca pe țăranul român. Și Milostivul i-a scos în cale un sac plin de perle. Ce mare distracție pentru acest vântură lume sunetul grăunțelor strălucitoare și plescăitul lor când atingeau valurile mării! Așa s-a distrat până seara când și-a golit sacul până la ultima perlă, dar pe care o tot răsucea între degete. A întâlnit un negustor și l-a întrebat ce fel de piatră e asta și cât valorează. Negustorul, viclean, i-a răspuns că e piatra libertății care nu valorează nimic și că i-ar putea-o schimba pe o capră. Și uite-așa s-a pricopsit românul în locul perlelor libertății cu o capră. Fericit i-a mulțumit lui Dumnezeu rugându-l să-i moară vecinul ca să-i ia capra că „unde-i una nu-i putere” cum este povestea cântecului cu ceasul deșteptător.

4. DESPRE WELTANSCHAUUNG-UL CAPREI CA SEMNĂTURĂ DE VULTUR

Weltanschauung pentru mine sună ca un fel de boală a Caprei Ibex, ca un fel de Alzheimer, dar mult mai afurisit și mai spurcat, în care uitându-te înainte uiți să te scarpini în vârful de la urechea dreaptă și te scarpini exact în vârful de la urechea stângă. Cum ce contează? Păi dacă te scarpini cu copita dreaptă, de-a stânga e peretele muntelui care te ferește de prăbușire ori cât ai fi tu de capră. Dacă te scarpini cu stânga neomarxistă la extrema de dreapta a vârfului de ureche te-ai dus pe copcă.

După o cădere de 200-300 de metri poate să ți se întâmple o fractură mandibulară care poate să-ți fie fatală (dacă ești fată).

De unde-mi vin idei atât de năstrușnice și bizare și de-a dreptul hilare, m-au întrebat frații întru duhovniceasca virgulă din sinodul de la Căroceni? Mai bine ar fi să tac, că mi-am umplut lista de 5000 de dușmani permisi de facebook, dar nepotul Țapului din Păgubeni, de pe la Trotuș, nu poate să-și țină fleandura de gură și trăncănește înainte, cu nonșalanță (nonșalanță = s.f. livresc, capră fără dureri de șale, nedeșelată), că unde a mers mia merge și suta. E acum la modă să ai certificat roșu că te scarpini cu copita dreaptă de la cei care conduc turma și fără acesta nu există semafor ori senator să-ți permită behăitul ambulatoriu. Au început oamenii să se bată cu ciomegele și unde nu pot ei dovedi, vine poliția și-i bate pe toți, ca-n vremea lui Caragea, pe velcine, dar și pe velcare, fără deosebire de strană behăitoare, cu mădularul de cauciuc învârtoșat. Se plănuiește un sinod panortodontic pentru a stabili ce vor face caprele, dacă din cauza scărpinatului vor pierde un număr impar din firele din vârful urechii. Lumea nu mai merge la lucru, copiii la școală și nici pensionarii nu-și mai văd lungul nasului și să renunțe la agresivitatea de a mânca în fiecare zi. La noul sinod se va discuta și problema celor care consumă ca lăcustele și nu produc nimic precum viespea dorului frunzei de nuc. Nici nu produc, nici nu se reproduc.

Dar duhul de-acasă m-afumă și cum văd nu e de glumă. Deci să revenim la caprele noastre. Prin Munții Stâncoși mergeam cu Chris și nepoții trecând de la o minune la alta. Dincolo de glumă, lumea se duce de râpă pentru că nu are un Weltanschauung după care să se conducă. După dicționar cuvântul înseamnă o viziune totală, o perspectivă, asupra naturii, a omului și a istoriei. Ca să ai o perspectivă (per+ specere, a privi) A privi prin ce? La ce? Și de unde? Am ales fabula caprei prin riscul pe care omul și-l ia pentru normalitatea lui. Când capra are atâta vegetație la poalele muntelui ce caută sub streșina cerului? Exact ce v-am spus și în capitolul precedent: Cerul, ca Weltanschauung al lumii! De lângă cer vezi lumea în mod normal, o lume care are un sus tămăduitor și energizant din energiile necreate ale divinului. Capra. de care vorbesc, este eroul, poetul înălțimilor, cel care nu se mulțumește să vadă, ci împrumută ochiul curat și sfânt al acvilei, vulturul pe care-l urmăream semnând cerurile, cel despre care indienii îl consideră sfânt pentru că e mesagerul Celui Preaînalt.

Acolo sus, îi vedeam pe amândoi. Aveam respect pentru vultur că aripile îi oferă cerul pentru normalitatea de rang , dar despre acest gen de capră m-am umplut de admirație că nu am găsit o fabulă mai magnifică pentru om decât acest poet care crede în puterea cuvântului. Având această putere și folosind-o în bine în loc să fii ca șamanii de la actuala mass media ești mare preot și profet al lumii.

A fi normal înseamnă a fi erou. Citez pe Ralph Waldo Emerson, cu umorul lui fin, mai ascuțit ca vârful de ac: „Un erou nu este mai curajos decât omul obișnuit, ci este curajos doar cu cinci minute mai mult.” Acest cinci minute mai mult este cateheza Caprei Ibex despre credință. Prin credință ea și-a învățat copita să aibă posibilitatea de a avea toate simțurile în vârful ei. Copita miroase piatra unde va călca înainte de a o atinge, copita respiră cu respirația pietre și i se încredințază în întregime numai când cele două respirări pot deveni numai un singur sărut al credinței. Este ușor a nădăjdui, nu zic nimic despre a iubi, dar a crede este a muta munții. Unde să-i muți? Știați că inima are munții ei, Muntele Inimii la fel de sfânt ca Muntele Sinaiului și Muntele Taborului? Cu o linguriță din boabe de muștar poți scrie toate hărțile de credință ale copitei de Capră Ibex. Cine a văzut, din sutele, o singură capră neagră care să cadă, să se îndoiască precum Petru, verhovnicul apostolilor?

De ce o face? La noi credința este o terezie de negustor de pe Lipscani. La Capra Ibex este libertatea de a fi numai a cerului, a te hrăni din firele veșnicului și infinitului, este libertatea pe care numai cu ochiul de vultur poți să o bei. M-am gândit, rătăcind cu Chris, prin Munții Stâncoși, ce nume aș putea să-i dau acestui arhanghel fără de aripi, dar puritatea credinței îl poate întrece. Că îngerii au mai căzut, dar niciodată o capră neagră. Never! Și știți de ce am numit-o atât de tandru Louise? Cine a văzut lacul Lake Louise știe că nu greșesc. Numai credința lui Louise îl poate întrece în frumusețe ca una ce hrănindu-se din soare cunoaște ce înseamnă fagurul luminii de a fi pildă și apostol al libertății. A fi liber înseamnă Weltanschauung, a ști să privești lumea înconjurătoare, lumea interioară și istoria din perspectiva cerului, a Susului, fără de care am ajuns unde am ajuns pentru că le-am răsturnat pe toate cu susul în jos! Nimic nu este întâmplător în această lume. Ne-o spune Louise cea care a ales cerdacul periculos al cerului, dar care văzând-o cu câtă râvnă riscă totul de dragul de a se hrăni din superlativul libertății o inspiră să nu greșescă niciodată.

„Întâmplarea este pseudonimul lui Dumnezeu când nu vrea să semneze” spunea Anatole France. Nu e întâmplător că există un sus, scris pe copita caprei negre, acel ceva pentru care nu riscăm nici din teroare și frică și nici din pomănăgeala unei răsplate pentru goody-goody ci îi sorbim normalitatea de a fi liber. Liber de pământesc și liber până în căpriorii lui Dumnezeu, liber de fiară și liber spre om, liber de istoria umilințelor și trădărilor și liber spre cel mai umilit om, care sub preșul sângerat ascundea pe Dumnezeu. ”Dacă oamenii sunt buni doar de frica unei pedepse, sau în speranța unei răsplate, atunci suntem într-adevăr o adunătură jalnică.” Oare știa Einstein de caprele râioase ale Irinucăi din Broșteni? De lepră ne-am umplut, dar că vom scăpa de ea Scepticul se inspira ca pentru un fapt al Teoriei Relativității. Și ultima lecție a lui Louise: De râie nu vom scăpa decât prin coeficientul de lumină al libertății.

5. NEPUTINȚA DE A FI EGAL CU TINE ÎNSUȚI

Departa de mine, și nu vreau să fiu înțeles greșit, dar faptul că omul nu poate fi egal cu sine însuși, că sufletul lui are căderi, păcate, goluri, neîmpliniri, dezamăgiri e totuși un merit că, din fața lui Dumnezeu care este Atotdrept ca persoană și personalizare a Adevărului, ne trezim în fața Milostivului. Feriți-vă de „cuvioșii” care își dau ochii peste cap după ce au umplu kilul de „perfecțiune” și se uită în fundul bisericii judecându-te din fața altarului. Dacă întorci muzica pe dos, sau chiar viața, dai de un grafic pe monitor și,

vai, dacă linia devine dreaptă. Înseamnă că ai mierlit-o! Expresia nu o mai putem deduce din franțuzescul „furculision”, nici din romanticul cântec de mierlă când două inimi se cunună sub același patrafir sonor, ci din „Norii de la Răsărit”, din verbul ”umerla=a murit”!

La Muntele Robson din șirul Munților Stâncoși am fost cu Chris, alpinistul lui Tătuca, de două ori și acolo am descoperit familia acelor vârfuri de munți, de unde priveam la spectacolul caprei negre. Am mers șîn al doilea an cu trufia unuia de al casei, dar am primit lecția de smerenie. Taina dacă nu o poți cânta nu încerca să o explici că nu sunt buci de scărmanat și nici fuior de cânepă să o torci cu babele, ci sălășluire a inimii curate. Doar unul din vârful de munți nu era în nori, restul au tras perdelele chemați într-un sobor la Cel Preaînalt. Destul că și în anul următor, am admirat pilda fără de egal despre credință, perseverență și în primul rând situarea cerului ca sare de pus în toate bucatele. Ei, acum să nu fim ca fariseul! Capra nu greșește să cadă pentru că are în alpinismul ei și funia cerului pe care noi nu o vedem, plus pantofii ei sunt făcuți de tătuca și mămuca și nu sunt cumpărați de la ”Romarta” sau ”Arta Modei”! Unii se nasc cu înclinația spre lucrurile înalte ale „celor de sus”. Când coboară din leagăn întreabă unde au pus cadelnița, sau vioara, alții păcătoși ca mine vin pe lume mai prostălăi și trebuie să muncească de două, trei ori mai greu la tema de acasă cu Pilda Caprei din cateheza muntelui.

Deci, dragii mei, care nu puteți să ajungeți la perfecțiunea din fabula caprei „Join the club”! Nu sunteți singurii. Nu vă descurajați din neputința de a fi egal în iubire cu tine însuși. Vorba lui Creangă: *„Dacă nu ai ce mânca, vino la noi să postim împreună!”* Zăpăcitul de mine, ca preot, aseară la Sfântul Maslu, în loc să-mi fie mintea „in excelsis, gloria” mi-a fugit gândul la capra ce mă obseda în perfecțiune. Acum mă spovedesc vouă, dar nu cumva să mă pârați la vlădica, Doamne ferește, că mi se sparg toate borcanele în care-mi țin la murat titlurile bisericești pentru care am muncit toată viața. E de ajuns, cum se zice pe la noi, pe la Valea Uzului, la un car de oale o singură botă, sau cârjă arhierescă. Și mi-am zis: *„Tu, în afară de barbă, cu bărboiul cât măturoiul, ai învățat ceva cu inima din «Memoriile Caprei»?”*. Ca paranteză, cineva pe facebook mi-a „copt-o” și nevinovat fiind m-am trezit că facebook-ul m-a blocat și mi-a luat jucăria. Nu râdeți, că eu aici mi-am scris cărțile. Și mă gândeam: Poți tu să îl ierți? Nu în felul: te iert, dar nu te pot uita, ci sincer, să te rogi pentru el, acum! A venit mintea: Fii cuminte omule! Tu ești cineva prin ceea ce scrii, iar el, un intrus agramat te-a făcut ca pe-o obială. A ierta nu înseamnă a călca pe demnitatea ta de scriitor. Nu-i destul că ești surghiunit de toată agora scriitorilor din țară? Și uite-așa cel rău sufla în cărbunii mândriei mele și-mi aducea tot felul de scuze, că nu există rău și păcat pentru care să nu găsești justificare. Vă aduceți aminte de „Crimă și pedeapsă”? Și când mă îndreptam mai tare a venit imaginea caprei care riscă totul pentru cărarea de lângă cer și mi-am amintit că ea e și simbolul ”dragostei care nu cade niciodată!” Mi s-a făcut rușine de mine însumi și m-am rugat pentru „dușmanul” meu. Să fiu sincer, nu mi-a fost ușor, că sunt păcătos ca orice om, dar îmi place , nu din mândrie, să încurajez pe fratele meu, să împart cu el ce cu atâta generozitate am primit de la copaci, de la păsări, de la munți, ape și chiar din înțelepciunea caprelor.

Tare e greu să fii normal, să fii om și să nu te lași melițat de rațiune, de „cogito” că de la el ne vine aproape toate răutățile dacă nu ne suim după capra neagră în Muntele Inimii. A fi om normal este să lupti pentru libertatea ta, pentru că numai omul liber poate iubi, nu iubirea ”inimioarelor” și a emoticoanelor, ci aceea de care ne spunea Cesare Pavese: *„Când plecam unul de lângă altul nu ni se părea că ne despărțim, ci că mergem să ne așteptăm altundeva.”*

6. SUFERINȚA NU ESTE DURERE ÎN SÂMBURELE EI

Pe unde mergea capra neagră, la aceeași înălțime, era un vultur care își plina cercul perfect deasupra genunilor. Parcă auzeam pe shaman, Marele Preot ai munților pierduți, bătându-și ritmul din tobă și din dorul sângerând de apusuri:

„Mare vultur,

Vino la mine din direcția locului unde răsare soarele.

Ține-mă sub aripa ta.

Arată-mi munții la care abia îndrăznesc să visez.

Învăță-mă să zbor aripă lângă aripă

Cu Marele Spirit"

(Alberto Villoldo)

Cineva s-ar fi gândit că geometria lui impecabilă ca un inel este dansul sinistru al morții înainte ca răpitoarea să se hrănească din stârvul caprei. Numai că vulturul, considerat la nativii acestor munții ca pasăre sfântă, spre deosebire de corbii și ciorile, căutători de stârvuri, cina lui și-o pregătește numai din ce vânează. Legea nescrisă a cerului îl oprește să se înfrupte din carnea spurcată a tot ce nu a câștigat prin rugăciunea ochiului și prin truda curată de aripă sfântă. De la Icar și până astăzi omul a încercat să se ridice de la pământ la cer, a făcut avionul un avis de metal, a întrecut pe păsări dar tot sărac a rămas, iar porțile tainei de aripă i-au rămas ferecate. Numai Brâncuși a reușit cumva să treacă dincolo și în loc să sculpeze aripa a sculptat zborul, așa cum spunea cu smerenia profetului. Între aripă și zbor e diferența dintre materia care ciugulește, precum găina și curcanul, cele ale materiei și viermii ei, și porumbelul Sfântului Duh. „Mă feresc, ne avertiza James Joyce, de acele cuvinte mari care ne fac nefericiți.” Mă refer la viul zborului, nu la performantul mecanic, acest viu precum cel din cumincătura vinului care prin moartea călcării în picioare a strugurelui dă vinul de taină al sângelui dătător de viață și prin care putem împrumuta aripile de înger ale heruvimilor.

În ograda mea, de pe Madison Ave. South, vin vara, de necrezut pentru Canada, păsări colibri. Mai mici ca o cutie de chibrituri, un fel de fluturi mai mari așa zice, fac bună casă cu fluturii din specia Monarh (danaus menippe), de prin America Centrală, galbeni,

cafenii și cu linii negre. Le-am și cumpărat arbustul cu florile preferate (milkweed). Vin de la mii de km. Și la colibri și la fluturii aceștia m-a mirat atât taina cât și mecanismul acesta al aripii. Banal cum sunt îmi puneam întrebarea cum de nu se rup îndoindu-le în zbor de zeci și sute de mii de ori? Ei, bine ele nu se rup că nu e vorba de carne, de materie, ci de materia care se hrănește din spirit, din ceea ce e zborul în sine și noi nu înțelegem, înspiritualizându-se din vinul zborului.

Am mers cu Chris prin Munții Stâncuși km și km, ore și ore de mers, și mă miram cum de nu obolesc. Cum să vă spun, nu era prima dată când mi se întâmpla aceasta: mă hrăneam din frumos, un frumos viu ca o băutură tonică a spiritului. Hai, că noaptea dormeam buștean, dar ziua mă molipseam de zbor. Poate o definiție a ceea ce încerc să întocmesc era o suferință care nu este durere. Greu de înțeles! Cum să suferi fără să te doară? O suferință albă, precum aceea a unui îndrăgostit care trăiește cea mai îngrozitoare și fericită, în același timp, nu penele iubirii din perna de făcut dragoste, ci suferința zborului când iubești, neîmplinirea de a te împlini prin celălalt, scara cu îngeri până la cer și suferința de la piatra pe care ai pus capul rațiunii să doarmă pentru a da inimii hrana zborului, Bethelul copiat de colibri, fluturi și cercul de acvilă după esența de a fi zbor, suferința, setea, foamea de zbor. De această suferință care metamorfizează, care naște, dă viață, dă minunii geografie și formă, atât de subtil Florica Bațu Ichim contura într-un poem: „*Infinitul dormea în brațele mele.../ Plutesc/ și un gând mă întreabă:/ oare, bobocul de floare, când își desface petalele are dureri?/oare, sămânța închisă sub lut/ când pocnește-ncolțind/ are dureri?*”

7. SUFERINȚA NU ESTE DURERE ÎN SÂMBURELE EI

Cum adică suferința nu este durere? Și cum se poate ajunge în sămburele ei? Filosofia lumii o putem rezuma prin cerc și sămânță. Sămânța atât de profund analizată de Sf.Pavel și Ion Barbu cu poezia oului primordial, motiv găsit aproape în toate cosmogoniile lumii, este ecuația cea mai grea de rezolvat pentru că trebuie găsită cheia de a descuia moartea, taina care în borangicul ei țesut de fluturi, îmbracă toate lucrurile aflate sub soare. De la buruiană, capră și până la om toți stăm sub același semn al morții. Toate drumurile duc la Roma, dar nu cea a gladiatorilor, ci Roma celor doi vestitori ai contradicției care a zguduit imperiile prin paradoxul învierii. Cel mai mare monument al veșniciei pe pământ este răscumpărarea ei "dis de dimineață, în ziua a treia" și constă nici în piramide, nici în mausoleuri, nici în cavouri, ci în „mormântul gol”.

Pe gogoșa țesută de viermele morții, golită prin paradoxul ei, stau cei doi fluturi, cu aripile albe, întrebând pe femei, cu referire la Fluture: "De ce căutați pe cel Viu printre cei morți?" A vorbi de moarte, fără a avea și celălalt capăt al punții, ar însemna să ne văicărăm ca babele lui Creangă fără a îndrăzni să înlături drobul de sare. Fără viziunea celuilalt capăt al punții este, folosind admirabila parabolă a lui Ion Barbu, a vorbi de oul fiert al omului prost, și nu de oul viu, cu nunta lui sub coperiș de var. Omul, înainte de cădere, era superb, dar numai prin moarte a reușit să devină dumnezeiesc. Chipul ajunge la prototip! Adam putea să greșească, sau nu. Avea libertatea, greșit înțeleasă, aducând în lume suferința, răul și moartea. Ca om liber el nu trebuia să cunoască acestea, dar celui căzut, Noul Adam îi întinde mâna, de om adevărat și Dumnezeu adevărat. Acum oul orizontului naște adevărata libertate, libertatea ca prin iubire să-și depășească înnomenirea până la îndumnezeirea din El, care nu este o figură de stil. Iubirea ca și Învierea sunt cuvinte pentru aceeași realitate. Iubind prin fratele om, ne înviem prin fratele Om. Fără iubire devenim păstaie fără sămânță, aparență mai jalnică decât moartea, pentru că moartea are ce să moară, iar noi o înșelare humanoidă, sau omenism artificial, instant-man.

Al doilea termen drag filosofiei este cercul. Un cuvânt pe cât de îndrăgit pe atât de tiran în fatalismul lui. Toate lucrurile au cercul lor pe care nu-l pot depăși, pentru că spirala, cercul declinat altui cerc, este , caracteristică numai omului liber. Un om care și-a pierdut libertatea este mult mai de plâns decât lucrurile înconjurătoare pentru că e conștient de înlănțuirea lui și cătușele de-a nu mai putea iubi. Fără a fi liber nu poți îmbrățișa pentru că numai libertatea te poate naște ca om, ca iubire, ca demnitate de a fi partener cu iubirea. Imaginează-ți că cineva îți ia libertatea și îți impune "iubirea" lui, binele pe care ți-l intubează cu forța, te căsătorește forțat cu cel/cea care îți va ruina toată viața cu „binele” impus. Oare fără libertate nu e moartea cu mult mai de preț? A fi viu, înseamnă a fi liber. E aceasta mult? E aceasta puțin? Sunt de partea unui scriitor preferat, Khalil Gibran, chiar dacă, liber fiind, nu sunt de acord cu toate gândurile lui: *„Dragostea nu dă nimic, nimic decât pe sine și nu ia nimic altceva decât pe sine. Prin urmare dragostea nu posedă nimic, dar nici nu poate fi posedată, pentru că dragostei îi este de ajuns dragostea.”*

8. SUFERINȚA NU ESTE DURERE ÎN SÂMBURELE EI

Suferința nu este ceva care să aparțină, în întregime, anatomic medicinei, ci suferința în sine depășește sfera definiției cu care ne-am obișnuit. În sâmburele ei, ea are cu totul și cu totul alt orizont. Spuneam de nu știu câte ori cât de subtilă și capabilă celor mai subțiri nuanțe se pretează limba română. Ne-am propus să ne ocupăm de două teme dragi filosofiei și religiilor lumii și anume sămânța/oul și cercul.

Pornind de la cercul vulturului ca prototip al zborului sfânt, trecând prin pivnițele pline de diferite „tării” ale gândului strigând barbarului un „*Noli tangere circulos meos*” - libertate, ocolind cercul născător de circ "circus", cerc, arena rotundă, apoi fatalitatea cosmică din filosofia hindusă, ajungem pe unde numai aripile limbii române te pot duce. La prima vedere "încercarea" este acțiunea de a verifica un lucru, etimologic ducându-ne la "in+circare". Cum așa? Fiecare lucru care poate fi cunoscut cu simțurile noastre, și chiar cele care există, dar sunt noțiuni abstracte care ne depășesc cunoașterea noastră de verificare practică, orice lucru are o sferă a lui, sau un fel de cerc pe circumferința căruia sunt însușirile lui, deci orice lucru pentru a fi cunoscut ne forțează să-i spargem zidurile de "circus"/cerc și să intrăm în arena lui pentru a ne lupta să-l cucerim. Verbului

"cognosco" nu prea îi place de noi oamenii, cauza prostiei noastre constând în aroganța acestui satrap care cu toată mândria noastră care ne crește în bățătură nu prea ne dă like pe facebook, iar uneori văzându- ne și proști și leneși ne blochează, pur și simplu. Tare e viclean acest vulpoi bătrân! Un lucru nu poate fi cunoscut până nu îl cuprinzi (avez-vous compris?). "Cognosco" se uită la vărul primar "comprehendere" și-i face cu ochiul. Ai îmbrățișat? Treci mai departe.

Deci, fiecare lucru are o anumită arenă a cercului în care trebuie să te lupți. Cea mai grea este îmbrățișarea ca sfârșit al săvârșirii. Dar sunt anumite lucruri mai dificile. De exemplu, moartea. Și moartea are cercul ei. Ce e în sine moartea? Neant? Ai vrea tu să scapi așa de ușor! Ce e în sine, întreabă tainele oului primordial și noaptea de trei zile ale seminței. Dacă Ivan Turbincă nu și-a făcut treaba bună cu turbinca și a slobozit-o spre noi, apoi ne trezim cu moartea, că vrea și ea să cunoască, să ne cunoască mai de aproape că tot timpul o purtăm în cârcă. Și atunci moartea încearcă (in circare) să intre în interiorul cercului (circus) nostru. În vechea limbă română, atât de plastică și plină de sevă, vorbim de "încercări" care se abat asupra cetății noastre, necazurile care sună din trâmbiță pârându-ne morții pe unde suntem mai slabi cu zidurile.

Am grămădit în capul meu prost tot felul de cuvinte străine, dar cele românești îmi sunt atât de dragi că, vorba lui Noica, pe unele îți vine să le mângâi. Pe altele le văd atât de adânci că îmi amintesc de un film SF în care vehiculul de transportare în spațiu și timp din afară apărea cât o cabină de telefon, iar înlăuntru era atât de mare că îți satisfăcea orice cerință spațială, inclusiv miraculoasele motoare. Dar cele mai dragi îmi sunt cele care au trupul din tăcere, care nu este o lipsă de cuvinte, ci limbajul celor îndrăgostiți când buzelor li se dă adevăratul sens de îndumnezeire. Pentru că Dumnezeu e în noi, nu în mijlocul cercului, ci pe tronul de spirală al inimii.

9. SPOVEDANIA NETERMINATĂ A CAPREI

Munții erau curați ca fecioarele, dar de când rânzele plină de ură ale oamenilor au început să fumege din toate coșurile bolnave au început și ei să simtă această uriciune a pustirii. Cerurile au început să se veștejească de atâta funingine, iar Împăratul lor și-a tras perdelele retrăgându-se dincolo de nori. Parcă a uitat de ele ca și cum nu ar fi fost țesute de El din cele mai fine borangicuri de abur împărătesc și croite după talia veșnică a munților cu glugă albă.

Singura mea nădejde rămăsese cărarea de sub cer, tivul deasupra genunilor, pe unde veneau din nicăieri și neunde aceste viețuitoare îmbrăcate în solemnul negrului și după care aveam și noi o busolă vie care în loc de nordul geografic ne dădea sensul și noima unui sus, orientare după un duh, care prin metafora lui, ne dădea viața, dar nu precum cea a caprelor de jos, râioasele din Broșteni ale Irinucăi. Purtătoarele de burtă de jos, gloata, the mob, nu aveau nimic de a face cu cele de sus. Acestea erau un fel de îngeri dintr-o ceată curioasă de arhangheli care în loc de aripi aveau piciorușul încălțat în buche rotundă. Numai cu aceasta se putea scrie, nu vorbăraie de clacă, ci tăcerea pe care cuvintele nu-i cunosc nici răsăritul și nici apusul, fiind cu mult mai presus de ele. Oamenii înțelepți ai Marilor Lacuri, singurii care primesc de la vultur până pentru coroana de om liber, mi-au vorbit despre ele în fiecare seară când deschideau porțile de lumină ale unui fluier cioplit din tristețe ca un ceva pe cale de dispariție ca și ei. „*Ele, spunea unul din bătrânii lui, își riscă viața pentru a se bucura de aceeași libertate ca a vulturului! Mâna omului nu ajunge până acolo sus nici să spurce, nici să domesticească*”. Abia atunci mi-am dat seama ce mult mă aseamăn cu ele. Am renunțat la toate nutrețurile academice pe care le-aș fi putut schimba pentru cele de la poalele muntelui. Ascult și cuvintele bătrânului mag încep să se rotească. Acum au luat forma rotocoalelor de fum din pipa păcii și poți să le atingi vârfurile pline de sânge ale apusului de soare. Ascult și albastrul fumului devine cântec și rugăciune:

IMNUL SOARELUI CĂTRE WAKA - TAGA

*Oamenii Muntelui,
ai ultimului munte
ce-a vorbit către oameni
tot ce știa despre cer,
pe tobele lunii,
ca fiii de tunet, cu palmele bat:
"Iyahe nakoda, ehage nakoda,
e-ha-ge, e-ha-ge, e-ha-ge,
ehage nakoda....",*

*dar Omul Alb nu înțelege
nici un grai de-al pădurii,
decât limba-i de sârmă ghimpată
rupând căprioarelor carnea.
El nu a citit "Cartea Zimbrului",
pe care Marea Câmpie ne-a scris-o,
nici "Cartea Vulturilor",
cum să rămâi de-a pururi tânăr,
iubind.*

*Tot el ne-a spus
că oasele noastre-ar fi albe.
De la Munții-cu-Șira-Spinării-de- Stâncă
și până la Marea Câmpie,
oasele noastre, albele...
Bine-ai grăit, Omule Alb,
fratele geamăn al morții!*

*Nu pielea,
ci tobele noastre sunt roșii,
ca inima
Atotputernicului Waka-Taga,
ca flăcările
iubirii din arderi de tot,
ca buzele
ce-au sorbit din săruturi rubinul
și cântă
ca duhurile roșii prin arțari:
„I-ya-he na-ko-da, e-ha-ge na-ko-da,
e-ha-ge, e-ha-ge, e-ha-ge,
i-ya-he, e-ha-ge na-ko-da...’*

10. SPOVEDANIA NETERMINATĂ A CAPREI

Înainte de a merge la aeroport am trecut pe la „Euro Food”, magazinul polacilor. Nu puteam merge cu straița goală, că toți mă așteptau în Calgary ca niște balauri. Nu era vorba de foame, ci de bunătățile românești. Pot să fie o mie de „McDonald’s” nu dai doi bani pe ele comparat cu șunca afumată, the Romanian sausages, iuți ca prin Oltenia, caltaboși, tobă, șoricii, numai buni să faci cranț-cranț, n-ai văzut cumva pe Franț? Ai și cașcaval de oaie, mirosind a libertate de munte, ce contează că e adus din Wisconsin? De gustibus... îl întrebăm pe Gusti, vânzătorul, când mai aduce cârnăciori oltenești, de la doamna Maria, din Toronto.

A, de doamna Maria nu v-am spus. S-a căsătorit cu un casap din Regat, ea fiind născută aici, care știe să pregătească din porc tot ce crezi și ce nu crezi, ca preparate românești, chiar și... saramură de pește mangalița la borcan ca la muica din Constanța! Oricum, nu era niciun post, în afară de Post Office, și mi-am încărcat ranița, gâfâind ca sfântul animal, ăla cu urechile darwiniene, că harul nu schimbă măgarul. În Canada, oricât de sărac ai fi, nu există noțiunea de foame, precum aceea când eram studenți.

Te-ai sculat - micul dejun, cu ouă, felii de șuncă prăjită, cârnăciori, fructe, omletă, că ouăle erau fierte și trebuie diversitate ca să nu se facă discordie între ele, dulceață de căpșuni și de afine, sucuri, ca nu cumva să-ți scadă glicemia și burtica de capitalist, etc.

Când ai terminat vine marea problemă, conform imnului „Sculăți, voi oropsiți ai soartei!” de a scula oropsita burtă cu cele patru ranițe, ca ale fratelui întru blagoslovită evoluție. Așa sunt obsedați canadienii nu cumva să flămânzească, vorba pentru micul dejun la ei fiind ”breakfast”, adică să rupi postul în două, ”breack+fast”. Toată noaptea, cât ai dormit, ai ținut post negru și te-ai abținut de la cele voluminoase. Până la prânz, ca nu cumva să leșini, sunt tot felul de ”snack-uri, iar la școală, sau unde lucrăm, un coridor întreg cu dulapuri cu geam, pline cu tot felul de gustări, unul lângă altul, ca valizele din Gara de Nord. În mare cinste este frigiderul spre îndelunga noastră cinstire. Te duci să dai un telefon, păi nu te pleci fără a cere binecuvântare de la „Fram”. Ai terminat, te oprești din nou să celebrezi izbânda de a fi reținut cu vorba fără să crăntăni ceva. Hai să vă spun ceva de să vă pârâie fălcile de răs, mai ceva ca de la Radio Erevan. Ca să nu-mi crească tribul ichimeștilor ca niște păgâni m-am gândit să-i dau la școală catolică să învețe și ceva despre Dumnezeu. Auzi, ce religie au învățat! Le spunea elevilor, cu mult patos, ce greu i-a fost lui Iisus să postească 40 de zile fără a mânca nimic, nicio gustărică, între cele trei mese ale zilei! Dacă aș fi pe facebook ar trebui să pun aici un emoticon zâmbăreț cât roata căruței. După ce altădată au venit acasă să-i ajut cu tema de-a argumenta că Iisus nu a înviat, le-am zis *good bye* papistașilor și i-am mutat la școala publică. Discutam la un grătar cu prietenul meu, Father Dan de la „St. Joseph School” unde fuseseră copiii, cum e posibil ca în școală catolică să-i învețe astfel de teribilisme și mi-a răspuns cu durere: *„Acum suntem finanțați de guvern și dansăm cum ni se cântă!”*

Și uite-așa, tot privind, cu Christofor al meu, capra de pe geana muntelui Mt. Robson, care face parte din Munții Stâncoși, precum am spus mai sus, vin copiii de prin afinișuri și spun că le e foame. Se duce băiatul la mașină, aduce traista cu cele ale gurii și cele ale gâtului. Parcă eram în povestea lui Creangă cu Flămânzilă și Setilă, de la fiecare luând convenita lor înțelepciune, mai ales că aerul curat și plin de miresmele tari ale coniferelor ne făcuse o foame năpraznică de ne miram și noi de pe unde o fi ieșit, din care tihăraie, dihania aceasta ghiorăind a patimă păcătoasă spre buna și îndelunga dedulcire și fără de sațiu a bucatelor românești. Cât or fi americanii de americani, dar berea cea mai bună tot Heineken rămâne și am pus lădița în apele curate și reci ale dorului pe care unii spun că e intraductibil. După una după alta ne-am întins pe pătura de sub brazi și... Tot încercam să traduc dorul până când versiunea cea mai bună a lui a devenit un ațipi în gând și mădulare în brațele mirositoare de cetină sfântă de la poalele muntelui Nemira. Și se făcea că...

11. SPOVEDANIA NETERMINATĂ A CAPREI

...și se făcea că eram în baza militară din Wainright, unde Chris era cu serviciul, și unde am mers să vizităm rezervația de zimbri. Numai că acum părea că suntem noi aceia care erau în rezervație. De jur împrejurul nostru erau garduri de sârmă electrică ghimpată, bărci și la fiecare colț era o gheretă în care se putea vedea câte un militar înarmat. Nimic nu era stabil, acum erau militari, acum ghereta se ridica în sus ca un minaret și nu se mai vedea nimic decât o ceață gri care învăluia totul. Porțile cazarmei s-au deschis și un șir de militari pe patru rânduri au intrat pășind ca la defilare. Toate culorile dispăruseră rămânând doar verdele uniformelor verzi, cafeniul centurilor și roșul din steaua de pe tancurile rusești sau americane. Copacii erau gri, frunzele lor erau gri.

Gri norii pe cer, gri sârma ghimpată, gri păsările, gri muntele, gri erau toate din jurul nostru în afară de uniformele verzi și stelele roșii de pe capelele uriașe cât niște roți de tren.

- Chris, ce se întâmplă cu mine? Mi se pare că visez, dar nu visez...

- Ssst !, și Chris îmi arată militarul de sus și apoi îmi șopti: Nu-ți fie frică! și arătându-mi brățara imensă și cu ecran de la mâna stângă continuă: „Ei nu pot să ne vadă, dar să fim prudenți până vom scăpa de aici.” M-am uitat la cadranul pătrat al brățării de la mână și erau diferite semne pe care Chris le urmărea cu multă atenție. Era atât de concentrat că îi mergeau buzele ca și cum ar citi. Dădea și din cap uneori, din când în când îmi lua mâna și compara semnele.

- Chris, te rog, trezește-mă!

- Nu e vis, tată, n-am cum să te trezesc. Te-au vaccinat! Și, Chris, se uită la mine...Dar de ce se cu mândrie ca de un tată model? Încercă să zâmbească și o parte din obraz se desprinsese că îi vedeam dinții pe toată latura dreaptă a maxilarul.

- Scuză-mă! zise cu un gest de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic. Se apleacă, ridică de jos bucata de obraz, o suflă și, foarte mândru, o puse la loc.

-Mă, omule, nu-ți bate joc de mine! Te rog trezește-mă, că visez ceva foarte urât...

Copiii dormeau pe aceeași pătură pe care mă întinsesem și eu. Acum militarii au ajuns în mijlocul curții și la un strigăt nedeslușit s-au risipit. Doamne, oare visez? Mă pișc de mână să mă conving că nu dorm. Toți au fața mâncată ca de lepră din care bucăți de carne se desprind. La unii se vede deslușit craniul de capră.

- E pandemia caprină care a cuprins pe oamenii turmei, zice Chris, punând iarăși degetul la gură.

-Nu ne vād?

-Nu.

- Pot să merg la gard? Chris nu răspunde, dar îmi face semn că da. Am ajuns la gardul de sârmă ghimpată și se vedea până la apa de sub Muntele Robson, mii și mii de capre moarte. Unele peste altele. Puțea îngrozitor și oare de unde or fi venit atât de mulți corbi? În loc să fie negri, sunt și ei gri. Militarii au ajuns la bărcile aliniate. Se întorc spre paznicul din ghereta de sus, îl salută apoi toți ai turmei, unul câte altul, încep să meargă în patru labe ca să poată intra în gaura care le servește ca ușă la intrarea în staul. Ce bine ar fi să visez! Printre ochiurile de sârmă vād cărarea caprelor negre. Ceva nefiresc. Printre ele observ oameni, îmbrăcați normal, cu mânecă scurtă. Cred că au cămăși albe, dar din cauza putorii din stârvurile pandemiei, aburul de stricăciune omoară toate culorile. Mă întorc înfricoșat spre locul de pe pătură. Mă uit la Chris și-l întreb în șoaptă:

-Am văzut oameni liberi. Sunt acolo pe munte. Cum de nu cad?

- Taci, nu spune „liber”. E singurul cuvânt care trebuie ascuns ca să putem trece prin el ca să ajungem sus. Cărarea pietrelor sfinte, pietre de rang domnesc, pietre de temelie și scară, pietre care te fac...înțelegi ce vreau să spun? Nu termin ce i-am șoptit că se aud zeci și zeci de sirene ca de poliție, ambulanțe și de pompieri. Cred că sunt la vreo 30-50 de camioane militare. Se opresc lângă apă. Unele au și roți cu șenile, pe care dacă e cazul le pot da drumul. Altfel cum ar putea înainta unde apa a aruncat în răzbunarea ei sute de hoituri ale oamenilor cu față de capră. Nu se mai aude nimic. Totul e un vacarm de sirene care îți sparg urechile și o putoare care vine groasă ca fumul, ca funinginea.

- Chris, de ce nu fugim dacă nu ne vād?

- Îmbrăcămintea noastră încă miroase a pin, a pădure, a cărarea de sus pe unde trec spre treburile lor oamenii liberi și caprele negre. Trebuie să devenim cu hainele mirosind a stârv. E un mic compromis, mai bine zis un șiretlic, pe care militarii nu îl știu.

Când speranța începe să pută a stârv abia atunci vei mirosi a pădure liberă și om care a împrumutat cărarea de sub cer a caprelor negre.

Și Chris a apăsător pe un buton din dreapta brății pe care scria „history” și a apărut un ecran. A apăsător pe încă unul. „Acum putem respira!” ”O, ce bine e să fii liber și să poți respira mireasma de brad precum aceea de acasă!” Pe ecran se văd oamenii cu fața putredă ca de capră cum trag în sus. Se întâmplă ceva. Gloanțele mitralierelor nu se pot ridica mai mult de doi metri și cad peste ei ca boabele de fasole când le pui toamna în pod. Caprele negre rup cu gura iarba metaforelor crescute din poala veșmântului dumnezeiesc. Rup cu gura iarba apoi o aruncă printr-o zvcnătură mecanică. A început să ningă verde. Caprele negre aruncă în văzduh iarba libertății, care ninge peste ființele de jos. Acum sunt oameni din nou, care se îmbrățișează unii pe alții. Iarba verde și tămăduitoare a nins deja de vreo câțiva centimetri. Mă miră faptul cu câtă repeziciune caprele negre rup cu gura iarba și o aruncă peste lumea pe care o credeam pierdută sub dictatura culorii gri. La un moment dat, eu care credeam și susțineam sus și tare că aceste făpturi jumătate munte, jumătate cer, nu pot să cadă niciodată, văd pe una că și-a pierdut echilibrul și cade, cade și se izbește de burtica mea... Au, ce doare! Și acum a început să tragă de hainele mele și...

-Tată, tată, hai scoală!, trebuie să mergem să nu prindem traficul, zice Chris, uitându-se cu un zâmbet atotștiutor de parcă mi-a urmărit visul și ar fi fost complice.

12. SPOVEDANIA NETERMINATĂ A CAPREI

Oricât s-ar plictisi sârmanul meu cititor nu pot să mă despart așa de ușor de simbolul care mă reprezintă. Statuia Libertății a devenit o biată abureală politică dacă o comparăm cu fiica muntelui și a cerului, cea care pentru libertate își sacrifică viața în fiecare zi.

Toate hlamidele de porfiră și vison care acoperă filosofia, nu ar valora doi bani, dacă nu ar avea dedesubtul ei o inimă. O filosofie care să nu aibă ca pulsare vie iubirea este o brambureală, o căpiță de nutreț logoreic pentru ființele deosebite de capra mea - simbol al libertății și pildă. Era odată un foarte tânăr prinț care înainte să primească demnitatea coroanei de rege s-a rugat lui Dumnezeu, nici pentru aur, nici pentru pace, nici pentru

putere, ci i-a cerut ceva care cred că l-a derutat chiar pe Savaot: „*Doamne, un singur lucru îți cer, dă-mi înțelepciune!*” Dacă filosofia nu are inima plină de înțelepciune nu va depăși nivelul cojii de nucă pentru că miezul ei este dragostea, iar dragostea fără libertate, fără riscul de a fi ființă nu este posibilă. Iubirea Sofiei (Phylo+Sophia) pornește de la iubire. Numai iubind ajungi la frumusețea Sophiei. Ca să o iubești trebuie să fii liber, precum capra mea, cea care știe să postească de prostia mațului umplut, fericirea caprelor râioase, cele care știu „să-și trăiască viața” în grajdul turmei, cu ieslea plină de nutreț. Cum spuneam mai sus ea se hrănește cu metaforele rare ale ierbii fermecate cu care poate desfereca sensul abundent și sfânt din clorofila soarelui.

Într-un comentariu la meditațiile mele despre „Memoriile unei capre” cineva răspundea pe facebook că această voievodală *capra Ibex* e pe cale de dispariție. Persoana avea un umor foarte fin cu referință la valorile despre care vorbesc și, în primul rând, libertatea. Capra asta mi-a demonstrat, mai mult decât Diogene despre riscul de a fi om, riscul normalității, de a fi considerat nebun să-ți cauți „lumen-ul” când lumina soarelui e peste tot. Dar e acea lumină pe care „o cauți cu lumânarea”, lumina care dă omului ridicolul sfânt ca putință de a sesiza cam cum gustă Dumnezeu. Da, el gustă a libertate și dragoste, un gust parfumat precum cireșul înflorit din puritatea primului sărut. Numai iarba de sub streășina cerului are acel gust, metafora de anaforă verde din care se hrănește, fiica Muntelui sfânt, cel care se hrănește numai din norii cerului și sfidează tot ce este glodul nutritiv cu care se îndoapă și se mânjește turma gloatelor.

Toată filosofia insistă, dăscălind pe omul că totul curge. Ei, și! Miezul, esența, nu e în sublinierea pesimistă atât de savant ca „trecere”, ci în întrebarea pe care ne-o pune Omul: De unde curge? Și spre ce curge? That is the question! Omul curge, dar pietrele lui rămân. Piatra muntelui urcat, piatra cerului, și, mai presus de toate, rămâne piatra numelui tău, piatră de cruce și nu bolovan de adus aminte.

Pe rafturi am diferite indicatoare de drum pe care le-am înrămat. Precum icoanele miraculoase și ale mele izvorăsc câteodată mir îndelung mirositor dar și dojană că nu sunt o capră perfectă pentru că de multe ori mi-e frică. E atât de multă prostie în caprele de jos ale turmei că spun că mă ia groaza ca nu cumva miasminele lor să nu pătrundă și în patrafirul meu de capră de munte. Dar mă uit la ce am înrămat și din evanghelii și din cei peste care umbra de lumină a „bunei vestiri” și-a revărsat harul, chiar dacă unii au fost atei. De la aceștia învăț cel mai mult ca ființă pedestră. Aceștia spre deosebire de alte capre pedestre în buzunarul lor secret îl au pe „Theos”. Iată ce mă îndeamnă Hemingway: „*Trăiește cu adevărat clipa, lasă-te pătruns de toate energiile puternice care dansează în jurul tău!*”. Și alt citat ca mișcare de revoluție: „*Înainte să vorbești, ascultă. Înainte să reacționezi, gândește. Înainte să cheltuești, câștigă. Înainte să critici, așteaptă. Înainte să te rogi, iartă.*”

Orișunde te uiți, dacă vrei orientare ontologică, vei găsi semne similare, troițe de răscruce și îndoială, dar pe Răstignitul lăcrimează roua de pe firul de iarbă, verdele sacru al muntelui, ca metaforă. Hrană a caprelor negre. Că e matematică, astronomie, fizică sau chimie prin toate ajungi în Poiesis. Totul e poezie - „corola de minuni a lumii”, aureola de sfântă fecioară a lumii care ne înconjoară. Numele de copil al Iubirii și Libertății este Cuvântul. Logosul. Cum ai putea să bei din apa vieții, din poemul ei, cum ar fi posibil fără cuvinte? Tot ce e în jurul nostru sunt cuvinte-ierburi, cuvinte-ape, cuvinte care luminează pe cer, cuvinte de nuntă și cuvinte de botez, cuvinte de sânge și cuvinte de os, cuvinte de înger și cuvinte-pădure, codrii adânci de cuvinte-domnești și toate curg din și spre Cuvântul-Lumină. Spunea un prelat: „*Poezia exprimă cel mai curat și mai înalt ce are omul mai luminat în el.*” Și același vlădică înduhovnicit ne aduce

cuvinte făclii, cuvinte felinare, cuvinte de regăsire și cuvinte busolă: „*Mai devreme sau mai târziu lumea se va întoarce la poezie, la izvoarele ei. E prea multă lume insensibilă față de marile minuni ce le întâlnim în fiecare zi...*” (Arh. Justinian Chira).

O filosofie care nu precizează izvoarele sau despletirea lor nupțială întru sacralitatea de îmbrățișare a mării , izvor și deltă al Cuvântului ,nu este altceva decât o jalnică gărlă prin banalitatea ei pe pietrele căreia femeile bat cu maiul rufele murdare.

Mi-a spus capra să primesc la masă chiar și pe cele mai sărace cuvinte. Toate au în traistă senzori cate te vor lumina. Și-mi zice de acolo de sus stihurile de vecernie: „*Cine ar fi crezut că o amărâtă de ceapă are ca frate pe mușatinul voievod al crinului!*”. Chiar firea ei te duce etimologic spre verbul „a fi”. „A fi” înseamnă libertate. Te eliberezi de neant prin cuvânt/ poiesis/ creație. Liber nu numai să fii izvor, ci liber de moarte, de ”totul curge”, și a nunti spre/ cu oceanul, liber de a fi chip al lui alfa și omega.

Vorbam mai sus de cei care zic ce zic, dar poartă la gât iconița lui „Theos” chiar dacă zic că nu au nimic de a face cu El. Chiar cel care se „îndoiește” (a te îndoii are in el din tragicul singurătății de a nu mai fi unul, ci doi =„în+doi”. Îndoiala ca „îndoire” nu e un păcat, păcat e când în loc de a îndoii un document până îl mototolești.

Pentru a fi doi, că doar nu numeri două singurătăți, trebuie să fii unul integru, să te cureți întâi de ceea ce nu ești, folosind pe Socrate până ajungi la Marele Galileean. În englezi la ceapă îi zice „onion” (unio, onis), un compus al lui „one”-unu, însemnând o unire, o unitate a tuturor foilor de ceapă întru smerenia înaltă a comuniunii. Dacă știi să te rogi, ceapa te învață, ca Hemingway, să ierți, iar iertarea adevărată nu e altceva decât a iubi, iar a iubi înseamnă adevărul că ești liber pentru că numai prin libertate iubirea te poate îndumnezei. Pentru mine o ceapă mă învață mult mai profund decât un întreg raft despre eclesiologie sau „counciling”. O ceapă e o biserică în miniatura ei doctrinară așa cum ar trebui să fie: ”onion” ca dascăl pentru „oneness”.

Pr. Dumitru ICHIM
Kitchener, Ontario, Canada
1 ianuarie 2023

Grafica= NightCafe AI – Saga Productions 2023

